EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 01 10
COM(2020) 4 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Reglamento (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2015/1775, įgyvendinimo

1. Įvadas

ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1007/2009[1] dėl prekybos produktais iš ruonių draudžiama pateikti ES rinkai produktus iš ruonių.

Šis prekybos draudimas taikomas tiek ES pagamintiems, tiek importuotiems produktams iš ruonių. Atsižvelgiant į Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) sprendimus byloje *EC – Seal Products*[2], Pagrindinis reglamentas iš dalies pakeistas Reglamentu (ES) 2015/1775[3]. Dėl to pagal dabartinę ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką yra numatytos dvi minėto draudimo išimtys:

1) pagal ją produktus iš ruonių leidžiama pateikti rinkai, jei tie produktai yra pagaminti iš inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių sumedžiotų ruonių ir jei įvykdomos Pagrindinio reglamento su pakeitimais (ES) 2015/1775 3 straipsnio 1 dalyje nustatytos konkrečios sąlygos.

   To paties Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1a dalyje taip pat nustatyta, kad produkto iš ruonių pateikimo rinkai metu kartu su juo turi būti pateiktas dokumentas, kuriuo patvirtinama atitiktis nustatytoms sąlygoms, kuriomis galima pasinaudoti inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikoma išimtimi. Šią pažymą turėtų išduoti tam tikslui pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1850[4] (toliau – Įgyvendinimo reglamentas) 3 straipsnį Europos Komisijos pripažinta įstaiga;

2) pagal dabartinę tvarką taip pat leidžiama importuoti produktus iš ruonių, jei importas yra atsitiktinis ir importuojamos tik keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms naudojamos prekės (Pagrindinio reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 2 dalis).

Reglamente (EB) Nr. 1007/2009 su pakeitimais nustatytos pareigos teikti ataskaitas

Pagrindinio reglamento su pakeitimais 7 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. ir po to kas ketverius metus Komisijai turi pateikti ataskaitą, kurioje būtų nurodyti veiksmai, kurių imtasi Reglamentui įgyvendinti.

Tada Komisija per 12 mėnesių nuo kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigos Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti Reglamento įgyvendinimo ataskaitą. Taigi pirma ataskaita turi būti pateikta ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d.

Pirmiau minėtose ataskaitose ir Komisijos ataskaitoje turėtų būti įvertintas Reglamento veikimas ir veiksmingumas siekiant jo tikslo. Ataskaitose taip pat turėtų būti įvertintas poveikis inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi. Išsamumo sumetimais ataskaitose taip pat turėtų būti apžvelgtas poveikis ruonių populiacijai.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007
[2] http://trade.ec.europa.eu/wtodispute/show.cfm?id=475&code=2
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.262.01.0001.01.ENG
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1850

2. Pagrindiniai faktai

1983 m., reaguodama į didelį susirūpinimą dėl kasmet nužudomų tam tikrų rūšių ruoniukų, ES priėmė Tarybos direktyvą 83/129/EEB[5], kuria draudžiamas produktų iš dviejų rūšių ruoniukų – grenlandinio ruonio (baltų) ruoniukų ir pūsliasnukio ruonio (melsvanugarių) ruoniukų – importas į ES. Iš pradžių ši direktyva taikyta iki 1985 m. spalio 1 d. Direktyva 85/444/EEB[6] Direktyvos 83/129/EEB galiojimas pratęstas iki 1989 m. spalio 1 d. 1989 m. Tarybos direktyva 89/370/EEB[7] minėtos direktyvos galiojimas pratęstas neribotam laikui.

Ruoniai medžiojami tiek ES, tiek už jos ribų, iš jų gaminami įvairūs produktai – nuo omega-3 kapsulių iki drabužių su apdorotos ruonių odos ir kailio elementais. Dėl šių produktų, komerciniais tikslais parduodamų įvairiose rinkose (įskaitant ES rinką), pobūdžio vartotojams juos sunku arba neįmanoma atskirti nuo panašių produktų, pagamintų ne iš ruonių.

Gyventojai ir vartotojai išreiškė susirūpinimą, kad rinkoje gali būti produktų, pagamintų iš gyvūnų, kurie buvo nužudyti ir kurių kailis buvo nudirtas sukeliant kančią. Reaguodamos į tai, kelios valstybės narės priėmė teisės aktus, kuriais reglamentuojama prekyba produktais iš ruonių ir kuriais uždrausta importuoti ir gaminti tokius produktus, tačiau kitose valstybėse narėse prekybos šiais produktais apribojimų nenustatyta.

Nacionalinių nuostatų, kuriomis reglamentuojama produktų iš ruonių prekyba, importas, gamyba ir tiekimas rinkai, skirtumai padarė neigiamą poveikį vidaus rinkos veikimui ir sudarė kliūčių prekybai šiais produktais. Todėl ES, atsižvelgdama į subsidiarumo ir proporcingumo principus, priėmė Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1007/2009[8] (toliau – Pagrindinis reglamentas, arba Reglamentas). Pagrindiniu reglamentu uždrausta pateikti rinkai produktus iš ruonių.

Tuo pat metu ES pripažino, kad ruonių medžioklė yra neatsiejama inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių socialinės ekonomikos, mitybos, kultūros ir identiteto dalis, labai prisidedanti prie jų pragyvenimo ir vystymosi, teikianti maistą ir pajamas ir taip užtikrinanti bendruomenės gyvenimą ir tvarų pragyvenimą, taip pat apsauganti ir tęsianti tradicinį bendruomenės būvį. ES taip pat atkreipė dėmesį, kad inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių vykdoma tradicinė ruonių medžioklė nekelia tokio visuomenės moralinio susirūpinimo kaip medžioklė, vykdoma visų pirma dėl komercinių priežasčių. Be to, remiantis 2007 m. Jungtinių Tautų deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių, plačiai pripažinta, kad neturėtų nukentėti pagrindiniai, ekonominiai ir socialiniai inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių interesai.

Todėl Pagrindiniu reglamentu išimties tvarka leista pateikti rinkai produktus iš ruonių, kuriuos tradiciniu būdu sumedžiojo inuitai ar kitos čiabuvių bendruomenės, jei deramai atsižvelgiama į gyvūnų gerovę ir kuo labiau sumažinama jų patiriama kančia. Ši išimtis taikoma tik tokiai medžioklei, kuria prisidedama prie minėtų bendruomenių pragyvenimo.

Pagrindiniu reglamentu išimties tvarka taip pat leista pateikti rinkai produktus iš ruonių, sumedžiotų siekiant vienintelio tikslo – užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą.

2010 m. Kanada ir Norvegija Pasaulio prekybos organizacijoje pradėjo ginčų sprendimo procedūras dėl Pagrindinio reglamento ir jo pradinio Įgyvendinimo reglamento (ES)

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:31983L0129
[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:31985L0444
[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:31989L0370
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007

Nr. 737/2010. 2013 m. PPO padarė išvadą, kad ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka, pagal kurią su inuitais ir jūrų išteklių valdymu susijusiomis išimtimis suteikiama galimybė į ES rinką patekti tam tikriems produktams iš ruonių, darė neigiamą poveikį Kanados ir Norvegijos produktų konkurencinėms galimybėms iš Grenlandijos importuojamų ir ES vidaus produktų atžvilgiu. Išties pažymėtina, kad tuo metu tik Grenlandija oficialiai kreipėsi dėl patvirtinimo įstaigos pripažinimo.

Siekdama suderinti šią tvarką su PPO sprendimais, ES priėmė Reglamentą (ES) 2015/1775, kuriuo ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka iš dalies pakeista panaikinant su jūrų išteklių valdymu susijusią išimtį.

Nepaisant to, tos išimties panaikinimas nedarė poveikio valstybių narių teisei ir toliau reglamentuoti medžioklę, kuria siekiama užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą. Tačiau dėl to valstybės narės negalėjo leisti pateikti rinkai produktų iš taip sumedžiotų ruonių, išskyrus atvejus, kai jiems buvo taikoma likusi galioti inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis. Be to, iš dalies pakeistu reglamentu padidintas derėjimas su Pagrindinio reglamento tikslu, nes gyvūnų gerovės aspektai aiškiai įtraukti kaip viena iš išimties taikymo sąlygų.

Reglamento (EB) Nr. 1007/2009 3 straipsnio 3 dalyje reikalauta, kad Komisija parengtų technines rekomendacines pastabas[9], kuriose, siekiant padėti atitinkamoms nacionalinėms institucijoms užtikrinti reikalavimų vykdymą, būtų pateiktas Kombinuotosios nomenklatūros kodų, kurie gali būti susiję su produktais iš ruonių, orientacinis sąrašas.

Siekiant užtikrinti vienodą Pagrindinio reglamento įgyvendinimą, priimtas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/1850, kuriuo nustatyti keliautojų ar jų šeimos narių asmeninėms reikmėms naudojamų produktų iš ruonių importo reikalavimai. Tame reglamente išdėstyti kriterijai, kuriais remiantis pripažįstamos įstaigos, atsakingos už dokumentų, patvirtinančių, kad laikomasi inuitams ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytos išimties taikymo sąlygų, išdavimą. Be to, jame nustatytas valstybių narių kompetentingų institucijų, atsakingų už pažymų tikrinimą ir juose pateiktų duomenų registravimą, vaidmuo.

3. ES valstybių narių ataskaitos

Šios ataskaitos rengimo tikslais ES valstybės narės savo nacionalines ataskaitas Komisijai turėjo pateikti iki 2019 m. birželio 30 d. užpildydamos internetinį klausimyną. 28 ES valstybių narių ataskaitinis laikotarpis buvo nuo 2015 m. spalio 18 d. (Reglamento (ES) 2015/1775 įsigaliojimo diena) iki 2018 m. gruodžio 31 d.

Nacionalines ataskaitas pateikė visos ES valstybės narės, išskyrus keturias (Graikiją, Liuksemburgą, Maltą ir Prancūziją). Ši ataskaita parengta remiantis gauta informacija. Todėl žodžius „visos valstybės narės“ reikėtų suprasti kaip „visos valstybės narės, išskyrus keturias ataskaitų nepateikusias valstybes nares“.

a) Kompetentinga institucija

Pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1850 6 straipsnį kiekviena valstybė narė turi paskirti vieną arba kelias kompetentingas institucijas, atsakingas už importuojamų produktų iš ruonių pažymų tikrinimą, kai to prašo muitinė, taip pat už toje valstybėje narėje įsteigtų ir veikiančių pripažintų įstaigų vykdomo pažymų išdavimo tikrinimą ir už produktų iš

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1560955112627&uri=CELEX:52010XC1229(04)

ruonių, gautų sumedžiojus ruonius toje valstybėje narėje, pažymų kopijų laikymą. Valstybės narės turi informuoti Komisiją apie paskirtas kompetentingas institucijas, o Komisija turi paskelbti paskirtų kompetentingų institucijų sąrašą[10] savo interneto svetainėje[11] ir jį reguliariai naujinti. Prireikus valstybių narių buvo prašoma atnaujinti savo duomenis, pateiktus paskelbtame sąraše.

Valstybių narių nacionalinės teisės aktais oficialiai paskiriama kompetentinga institucija ir nustatomas jos vaidmuo – inspektavimas, pripažintų įstaigų išduotų pažymų tikrinimas, bendradarbiavimas su kitomis viešojo administravimo institucijomis (pvz., Finansų ministerija arba Žemės ūkio ministerija) ir muitinėmis, įskaitant konsultavimą sienų kontrolės klausimais. Portugalijoje produktų iš ruonių importas vykdomas pagal licencijas, kurias pagal Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvenciją (CITES) išduoda valdymo institucija.

Pildydama klausimyną Danija suabejojo, ar reikalingi Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1850 6 straipsnio 1 dalies b ir c punktai ir to reglamento priede nustatytos pažymos ketvirtoji kopija, nes, jos supratimu, valstybės narės negali paskirti pripažintų įstaigų. Komisija atsakė, kad kai kuriose valstybėse narėse yra gyventojų, kurie atitinka inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių apibrėžtį ir kuriems dėl to būtų leidžiama medžioti ruonius savo pragyvenimui bei pateikti produktus iš ruonių ES rinkai. Tos valstybės narės galėtų prašyti, kad kuri nors iš jos įstaigų būtų oficialiai pripažinta kaip pažymų išdavimo įstaiga. Tokiu atveju 6 straipsnio 1 dalies b ir c punktai ir ketvirtoji pažymos kopija, kuri pagal 6 straipsnio 1 dalies c punktą turėtų būti pateikiama kompetentingai institucijai, būtų aktualūs.

b) Inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikoma išimtis

Danija buvo vienintelė valstybė narė, ataskaitoje nurodžiusi, kad jos rinkai, remiantis sąlygomis, išdėstytomis Pagrindinio reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1 dalyje nustatytoje inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms skirtoje išimtyje, buvo pateikta produktų iš ruonių. Ataskaitiniu laikotarpiu Danijos muitinė užregistravo, kad bendra iš Grenlandijos importuotų produktų iš ruonių vertė buvo 2 626 128 Danijos kronų, o bendras kiekis – 10 502 kg.

Muitinės ar kitos vykdymo užtikrinimo institucijos nesikreipė nė į vieną valstybę narę, kad galėtų priimti sprendimą dėl priemonių, kurių turėtų būti imamasi kilus abejonių dėl pažymos tikrumo ar teisingumo, arba kad gautų papildomų konsultacijų. Nė vienai iš jų neteko atsisakyti leisti pateikti savo rinkai produktų iš ruonių, kuriems taikoma inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis. Tik Portugalija kartą paprašė išversti vieną pažymą (nustatytą Įgyvendinimo reglamento 4 straipsnyje) į savo nacionalinę kalbą. Pagal Kroatijos nacionalinės teisės aktus reikalaujama pažymas išversti į nacionalinę kalbą.

c) Naudojimas keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms

Keturios valstybės narės (Čekija, Ispanija, Lenkija ir Vokietija) ataskaitose nurodė atvejų, kai muitinės pranešė kompetentingai institucijai apie problemą, susijusią su importuojamais produktais iš ruonių, skirtais naudoti keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms, kaip nustatyta Pagrindinio reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 2 dalyje.

[10] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/pdf/comp_authorities.pdf
[11] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/seal_hunting.htm

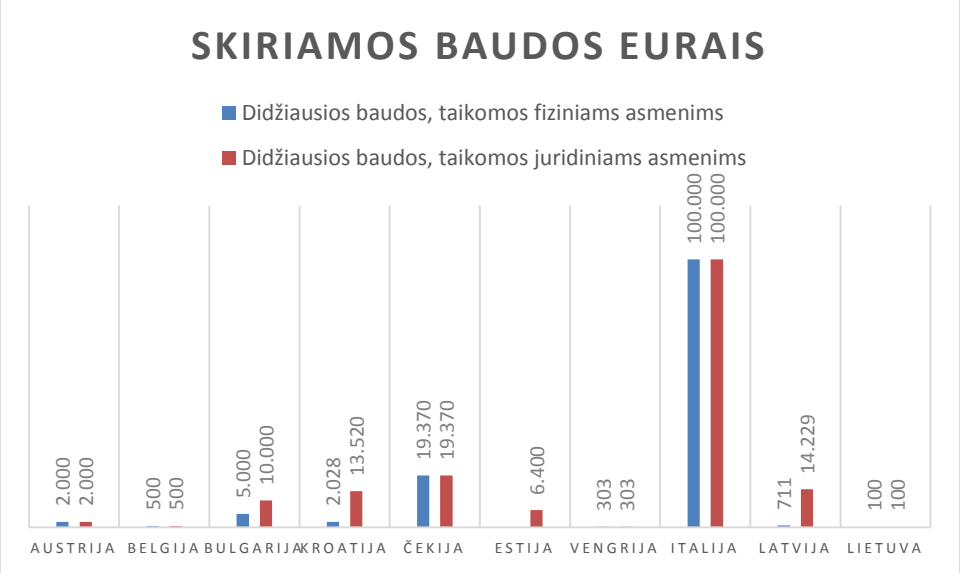
d) Pateikimas rinkai kitu pagrindu

Produktų iš ruonių neleidžiama pateikti ES rinkai kitu pagrindu, nei remiantis pirmiau minėtomis dviem išimtimis. Tik Estijai ir Portugalijai buvo pranešta apie prašymą leisti pateikti produktus iš ruonių rinkai dėl kitų priežasčių, nei remiantis inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtimi arba naudojimu keliautojų ar jų šeimos narių asmeninėms reikmėms. Estijoje vienas batų gamintojas, kuris vėliau reeksportuoja visas pagamintas prekes, importavo raugintų ruonenų (2016 m. – 1 700 vnt., 2017 m. – 1 988 vnt., 2018 m. – 2 418 vnt.) pagal laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą. Portugalija atmetė vieną prašymą leisti importuoti parduoti skirtus produktus iš ruonių.

e) Sankcijos

Pagal Pagrindinio reglamento 6 straipsnį valstybės narės privalo nustatyti taisykles dėl veiksmingų, proporcingų ir atgrasančių sankcijų už Reglamento nuostatų pažeidimus ir užtikrinti, kad tos taisyklės būtų įgyvendintos.

Taisykles dėl sankcijų už Pagrindinio reglamento nuostatų pažeidimus nustatė visos valstybės narės, išskyrus Suomiją. Šiuo metu Suomijoje vyksta atitinkamų teisės aktų pakeitimo, siekiant į juos įtraukti tokias taisykles, procesas. Šios sankcijos yra įvairios – nuo baudų, prekių konfiskavimo ir sunaikinimo (taikoma visose valstybėse narėse, išskyrus Suomiją) iki laisvės atėmimo (taikoma tik kai kuriose valstybėse narėse). Baudos dydis paprastai skiriasi priklausomai nuo to, ar pažeidimą padarė fizinis ar juridinis asmuo. Toliau pateiktoje lentelėje parodyti valstybėse narėse, kurios savo nacionalinėje ataskaitoje pateikė atitinkamą informaciją, taikomi didžiausi baudų dydžiai (eurais). Lentelė nėra išsami, tačiau iš jos vis vien matyti, kad skirtingose valstybėse narėse taikomos labai skirtingos baudos.

Nė viena iš ataskaitą pateikusių valstybių narių ataskaitiniu laikotarpiu tokių sankcijų neskyrė ir nė vienoje iš jų muitinė nekonfiskavo jokių Reglamento reikalavimų neatitikusių produktų iš ruonių.

f) Duomenų tvarkymas

Elektroninę pažymose pateiktų duomenų mainų ir registravimo sistemą pagal Įgyvendinimo reglamento 7 straipsnį naudoja tik Ispanija, Kroatija, Nyderlandai, Portugalija ir Suomija. Nė

viena valstybė narė nenurodė jokių problemų, susijusių su asmens duomenų apsauga tvarkant pažymas, užtikrintina pagal Įgyvendinimo reglamento 8 straipsnį.

g) Informacijos teikimas etiketėje su QR kodu

Siekdamos užtikrinti tinkamą inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytos išimties veikimą ir pagerinti informaciją apie ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką, Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 4 dalyje nurodytos pripažintos įstaigos ant savo sertifikuojamų produktų iš ruonių gali pritvirtinti etiketę su QR (greitojo atsako) kodu. Šis QR kodas nukreipia į portalo EUROPA tinklalapį[12], kuriame pateikiama svarbi informacija apie produktų iš ruonių reguliavimo tvarką.

Apie šį QR kodą žino tik devynios valstybės narės (Airija, Danija, Estija, Italija, Latvija, Lenkija, Portugalija, Slovėnija ir Suomija); muitinės ar kitos vykdymo užtikrinimo institucijos nesikreipė nė į vieną valstybę narę dėl konsultacijos, susijusios su šiuo kodu.

h) Ruonių medžioklė

Ataskaitiniu laikotarpiu ruoniai buvo medžiojami Danijos, Estijos, Suomijos ir Švedijos teritorijose.

Savo ataskaitose šios keturios valstybės narės glaustai aprašė medžioklės tikslą, sąlygas, kuriomis medžiota, taikytą žudymo būdą, tai, kaip buvo tinkamai pasirūpinta gyvūnų gerove, ir šios medžioklės poveikį ruonių populiacijai, ekosistemoms ir žmogaus veiklai. Toliau pateikiamos minėtose keturiose nacionalinėse ataskaitose išreikštos nuomonės.

Danijoje ruonių laisvai medžioti negalima, tačiau galima prašyti leisti pasinaudoti išimtimi dėl ruonių medžiojimo 100 metrų spinduliu nuo žvejybos įrankio, kad įrankiui nebūtų padaryta žalos, bet tik ne ruonių veisimosi ir kailio šėrimosi laikotarpiais. Nuo 2018 m. išimties tvarka taip pat leista medžioti ruonius upėse, ir tai padarė teigiamą įtaką neigiamą poveikį patiriančių neršiančių žuvų išteklių populiacijoms. Išimties tvarka ruonius leidžiama šaudyti naudojant patvirtinto kalibro šautuvą, išlaikius specialų šautuvo naudojimo egzaminą ir gavus Danijos medžioklės leidimą. Bornholme pilkuosius ruonius galima šaudyti ištisus metus, nes toje vietovėje nėra jų veisimosi vietų, tačiau medžiotojai turi baigti specialų ruonių medžioklės kursą. Ruonių populiacijos Danijoje stebimos kasmetinio skaičiavimo principu. Atrodo, kad tas nedidelis ruonių skaičius, kuris buvo sumedžiotas ataskaitiniu laikotarpiu (78 paprastieji ruoniai ir vienas pilkasis ruonis), neturėjo poveikio populiacijos dydžiui, bendrai ruoniui elgsenai, jūrų ekosistemai ar galimybėms stebėti ruonius.

Estijoje ruonius galima medžioti siekiant užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą, Estijos mažųjų salų bendruomenėms priklausančių medžiotųjų ir jų šeimų pragyvenimą ir jų kultūros paveldo bei tradicijų išlikimą. Ruonių medžioklė griežtai reguliuojama pagal „Medžioklės taisykles“, taip pat visapusiškai atsižvelgiama į gyvūnų gerovės aspektą. Medžioti leidžiama tik nustatytose medžioklės zonose, medžioklės sezono metu (nuo balandžio 15 d. iki gruodžio 31 d.) ir išlaikius šaudymo egzaminą. Taikomi specialūs reikalavimai dėl naudojamų ginklų ir šaudmenų rūšies, draudžiama medžioti iš laivų su varikliu. Nustatoma metinė medžioklės kvota – ne daugiau kaip 1 proc. ruonių populiacijos, poveikis ruonių populiacijai ir ekosistemoms – nedidelis. 2015 m. sumedžiota 10 iš 53 leistų sumedžioti ruonių, 2016 m. 10 iš 42, 2017 m. – 9 iš 45, o 2018 m. – 19 iš 37. Atsižvelgiant į tai, kad metams bėgant ruonių

[12] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/eu_seal_regime.htm

populiacija didėja, nuo 2015 m. Estijoje vėl leidžiama medžioti ruonius, taip atgaivinant seną tradiciją. Estija nurodė, kad tokia nedidelio masto medžioklė yra būtina žalai, kuri daroma žvejybai, sumažinti, tačiau medžioklė neleidžiama vietovėse, kuriuose saugomi pilkieji ruoniai.

Suomijoje ruonių medžioklė reglamentuojama nacionalinės teisės aktais ir atitinkamais ES teisės aktais, šiuo tikslu taikant tvarios medžioklės kvotas, nustatant medžioklės sezono trukmės apribojimus ir specialias technines šautuvų bei šaudmenų charakteristikas. Salose vykdoma leidimais grindžiama ruonių medžioklė, kad būtų užtikrintas ne tik tvarus jūrų išteklių valdymas, bet ir išvengta žalos verslinei žvejybai. Pastaraisiais metais medžioti ant ledo buvo galima tik šiaurinėje Baltijos jūros dalyje. Daugelis medžiotojų turi modernius, ruoniams medžioti specialiai skirtus šautuvus ir, kad gautų medžioklės leidimą, privalo išlaikyti egzaminą, pirmiau išklausę medžioklės etikos kursą. Keletą metų Suomijos laukinės gyvūnijos agentūra taip pat mokė pakrantės rajonų medžiotojus naudoti mirtiną žudymo būdą. Žemės ir miškų ūkio ministerija yra atsakinga už didžiausio pilkųjų ir žieduotųjų ruonių skaičiaus, kuris gali būti tvariai sumedžiojamas, nustatymą remiantis geriausiais Gamtos išteklių instituto surinktais moksliniais duomenimis. Neleidžiama medžioti nedidelėms populiacijoms priklausančių ruonių (pvz., žieduotųjų ruonių Suomijos įlankoje). Kadangi ruonių medžiotojų yra tik keli šimtai (nes medžioklė brangi, o medžioti tinkamų dienų nedaug), kasmet sumedžiojama tik keli šimtai ruonių. Apskaičiuota, kad ruonių populiacija kasmet padidėja daugiau, nei jų sumedžiojama. Ruoniai minta įvairiu maistu. Iš Suomijos ir Švedijos gauta duomenų, kad ruoniai ėda žuvis, įkliuvusias į žvejybos įrankius, jei tie įrankiai nėra apsaugoti nuo ruonių. Faktiškai, norint užtikrinti perspektyvią verslinę žvejybą, nuo ruonių iš dalies galima apsaugoti tik gaudykles, venterius (ilgus maišo formos žvejybos tinklus, išskleistus lankais) arba panašius žvejybos įrankius. Tyrimai rodo, kad ruoniai iš žvejybos įrankių pagrobia daug žuvų, nepalikdami jokių pėdsakų, todėl kiekybiškai įvertinti ruonių poveikį žuvų populiacijoms yra sunku. Per dieną ruoniai suėda 3–5 kg žuvų – dėl to gali kilti grėsmė žuvų rūšims arba populiacijoms, saugomoms pagal ES arba nacionalinės teisės aktus. Per pastaruosius dešimtmečius mėgėjų ir verslinė žvejyba žiauniniais tinklais Archipelago jūros išoriniame salyne sumažėjo 30–40 proc., o kai kuriuose rajonuose dėl ruonių agresyvumo netgi visiškai nutrūko. Ruoniai medžiojami daugiausia Archipelago jūros išoriniame salyne esančiuose jūros rajonuose, kuriuose sąveika su kita žmogaus veikla yra nedidelė. Suomijos ataskaitoje pažymima, kad dėl prekybos produktais iš ruonių draudimo mažėja galimybių vystyti su ruoniais susijusią tvarią veiklą, pvz., turizmą. Teigiamas medžioklės netoli žvejybos įrankių poveikis tėra laikinas, nes per kelias dienas ar netgi valandas atplaukia kitų ruonių. Apskritai ruonių medžioklės negalima laikyti vieninteliu būdu ruonių keliamoms problemoms mažinti.

Švedijoje leidžiama Švedijos aplinkos apsaugos agentūros griežtai reguliuojama ruonių medžioklė tuose rajonuose, kur didėjanti ruonių populiacija daro didelę žalą žvejybos įrankiams ir suėda laimikį. Taip pat griežtai reguliuojamos medžioklės kvotos ir naudotini šaudmenys. Pagal Švedijos aplinkos apsaugos agentūros sprendimus, žudymo būdas turi būti toks, kad gyvūnas žūtų iš karto, be reikalo nekentėdamas, o ruonius medžiojant iš laivo taikomas reikalavimas, kad medžiotojas būtų išklausęs Švedijos arba Suomijos medžiotojų asociacijos organizuojamą kursą ir kad laivas stovėtų vietoje. Švedijos medžioklės įstatymu taip pat nustatyta, kad medžiojant negalima be reikalo sukelti kančios. Švedijoje vykdomas mokslinis tyrimas, kurio tikslas – sukurti nuo ruonių apsaugotą žvejybos įrangą. Ruonių, sumedžiotų siekiant apsaugoti žvejybos sektorių (tai vienintelė leidžiama medžioklės rūšis), skaičius sudaro tik labai nedidelę ruonių populiacijos dalį. Todėl Švedija ataskaitoje nurodė, kad poveikis ruonių populiacijai ir ekosistemoms yra itin mažas.

i) Bendras įvertinimas

Valstybių narių buvo prašoma jų teritorijoje bendrai įvertinti tris su Reglamentu susijusius aspektus: jo veikimą (gebėjimą vykdyti jo nuolatinę funkciją), veiksmingumą (gebėjimą pasiekti reikiamą rezultatą) ir poveikį (pvz., produktų iš ruonių rinkos pokyčius).

Kelios valstybės narės (Airija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Italija, Lietuva ir Slovakija) nurodė, kad jų teritorijoje produktais iš ruonių neprekiaujama ir kad dėl to jos negali įvertinti Reglamento veikimo, veiksmingumo ir poveikio. Kitos valstybės narės (Kipras, Nyderlandai, Rumunija, Slovėnija ir Vokietija) nepateikė jokio vertinimo – veikiausiai dėl tos pačios priežasties.

Dar kitos valstybės narės (Austrija, Danija, Estija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Kroatija, Latvija, Lenkija, Portugalija, Suomija, Švedija ir Vengrija) mano, kad Reglamentas atitinka paskirtį ir kad jos dėl jo kol kas nepatyrė jokių sunkumų. Jų muitinėse įdiegtos procedūros, padedančios tinkamai įgyvendinti Reglamentą. Danija, Estija, Suomija ir Švedija pateikė keletą konkrečių pastabų, jos aprašytos toliau.

Danija atkreipė dėmesį į tai, kad ruonių medžioklė yra labai svarbi Grenlandijai ir kad Danijos Vyriausybė mano, jog būtina gerinti supratimą, kad ruonių medžioklė Grenlandijoje yra tvarus ir teisėtas verslas, taip pat didinti produktų iš ruonių eksportą iš Grenlandijos, be kita ko, į ES. Tačiau Danija ir Grenlandija tvirtino, kad, nors produktams, pagamintiems iš inuitų ar kitų bendruomenių sumedžiotų ruonių, importo draudimas netaikomas, dėl draudimo labai sumažėjo ES rinkai parduodamas Grenlandijoje paruoštų ruonenų kiekis. Danija norėtų, kad ES geriau informuotų visuomenę apie Grenlandijos teisę eksportuoti ruonenas (laikantis tam tikrų sąlygų).

Estija mano, kad jūrų išteklių valdymo tikslais sumedžioti ruoniai turėtų būti visiškai sunaudojami ir kad vietos bendruomenėms kaip amatas turėtų būti leidžiama smulkioji prekyba, kad būtų galima susigrąžinti medžioklės išlaidas ir kitiems parodyti šių bendruomenių kūrybingumą bei tradicijas. Estijos teigimu, dėl teisinio draudimo parduoti net ir nedidelius produktų iš ruonių kiekius kai kuriose vietovėse daromas neigiamas poveikis turizmui, vietos bendruomenių vystymuisi ir tradicijų išsaugojimui.

Suomijos nuomone, Reglamento poveikis viršijo tai, ko juo buvo siekiama. Draudimas prisidėjo prie dabartinės prastos priekrantės žvejybos padėties, dėl jo taip pat gerokai sumažėjo ruonių, kaip medžiojamos rūšies, vertė. Įvedus draudimą, sumedžiotus ruonius gali naudoti tik medžiotojai, dėl to mažėja noras medžioti ruonius netoli žvejybos įrankių, o žvejai priversti susitaikyti su ruonių buvimu. Ruonių populiacijos Baltijos jūroje didėja, jų aptinkama visoje Suomijos pakrantėje. Suomija ataskaitoje nurodė, kad ruonių medžioklė, vykdoma siekiant užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą, visapusiškai paisant gyvūnų gerovės ir sunaudojant visas sumedžioto gyvūno dalis, o ne jas išmetant, neturėtų kelti moralinio visuomenės susirūpinimo. Ruonius galima nužudyti greitai, nesukeliant išvengiamos kančios, taikant būdus, kuriais nutraukiamos juslinės smegenų funkcijos. Suomijos teigimu, ruonius laikant vertingu ištekliumi ir leidžiant tinkamai reglamentuotą prekybą produktais iš ruonių būtų sustiprintas atsakomybės jausmas ir įsipareigojimas tausiai naudoti šiuos išteklius. Prekyba produktais iš ruonių niekada nebuvo stambus sektorius su didele ekonomine apyvarta. Tačiau pakrantės rajonuose prekyba gali būti vienas iš pajamų šaltinių ir padėti puoselėti kultūros vertybes. Remiantis 2018 m. atliktos apklausos rezultatais, 50 proc. Suomijos gyventojų požiūris į smulkiąją prekybą produktais iš ruonių yra teigiamas. Remiantis Baltijos jūroje atliktais skaičiavimais, bendra pilkųjų ruonių populiacija yra

40 000–54 000 individų, metinis populiacijos prieaugis – 2 300–3 000 ruonių. 2018 m. spalio 1 d. – 2019 m. liepos 31 d. Baltijos jūroje sumedžioti 254 pilkieji ruoniai. Žieduotojų ruonių populiacija – ne mažesnė kaip 20 000 individų, metinis prieaugis – 1 000 individų. Anksčiau pilkieji ruoniai gyveno tik šiauriniuose Baltijos jūros rajonuose, bet didėjanti jų populiacija dabar plinta po visą Baltijos jūrą, parazitais užkrėsdama rytinius menkių išteklius ir taip didindama menkių mirtingumą. Suomijos teigimu, ES turėtų rimtai apsvarstyti galimybę padaryti Reglamento, kuriuo draudžiama prekiauti produktais iš ruonių, pakeitimų, kad būtų sumažintas didelis neigiamas socialinis bei ekonominis draudimo poveikis žvejybai ir medžioklės kultūrai.

Švedijos valdžios institucijos ir nevyriausybinės organizacijos pateikė toliau išdėstytas pastabas dėl Reglamento poveikio. Ruonių medžioklė visada buvo Švedijos kultūros ir istorijos dalis, ji smulkiosios priekrantės žvejybos vykdytojams teikė galimybę gauti papildomų pajamų iš prekybos mėsa, oda ir kaulais, naudojamais įrankiams, papuošalams ir ginklams gaminti. Nustačius draudimą, ruonius medžioja mažiau žmonių, nors didėjanti ruonių populiacija viršija saugų biologinį lygį ir parazitais užkrečia žuvų išteklius, didina konkurenciją dėl žuvų ir naikina žvejybos įrankius. Vienas iš pagrindinių susirūpinimą keliančių klausimų, į kuriuos atkreipė dėmesį Švedijos aplinkos apsaugos agentūra, yra tai, kad dėl prekybos draudimo, taikomo pagal dabartinę produktų iš ruonių reguliavimo tvarką, ruoniai negali būti naudojami kaip išteklius, taip pat nėra galimybės veiksmingai valdyti didėjančios ruonių populiacijos, darančios didelę žalą žvejybos laimikiui ir įrangai. Švedija įsipareigojo užtikrinti gerą pilkųjų ruonių išsaugojimo būklę. Todėl, Švedijos jūrų ir vandens išteklių valdymo agentūros nuomone, visuomenei galėtų sutikti su priemonėmis, būtinomis reikiamam didėjančios ruonių populiacijos valdymui užtikrinti, jei dėl minėtų priežasčių prekyba produktais iš ruonių vėl būtų leidžiama. Švedijos teigimu, kad būtų galima pagrįsti ruonių padarytos žalos atlyginimą ir jį pagal nacionalinės teisės aktus paskirstyti žvejams, pilkieji ruoniai turėtų būti laikomi ištekliumi. Medžioklės turizmo ir produktų iš ruonių pardavimo ekonominę vertę reikėtų analizuoti ją palyginant su ruonių padarytos žalos atlyginimo išlaidomis. Švedijos žemės ūkio taryba mano, kad vienas iš pagrindinių principų turėtų būti toks, kad visos Švedijoje natūraliai aptinkamos rūšys turėtų būti valdomos taikant ilgalaikį ir tvarų metodą, kuriuo nebūtų daroma neigiamo poveikio išsaugojimo būklei. Pagal iš dalies pakeistą ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką tvaraus jūrų išteklių valdymo tikslais sumedžiotų ruonių komercinis naudojimas tapo neteisėtas. Taigi, nors ruoniai Baltijos jūroje medžiojami teisėtai, laimikis gali būti naudojamas tik paties medžiotojo namų ūkyje arba išmetamas į sąvartyną, o tai tiek aplinkosaugos, tiek etiniu požiūriu galima laikyti netvaria praktika. Todėl Švedija ataskaitoje teigia, kad smulkiąją prekybą produktais iš ruonių reikėtų leisti. Nacionalinė prekybos taryba priminė, kad per ankstesnes derybas Švedija prašė nustatyti prekybos produktais iš ruonių draudimo išimtį. Švedijos žvejų asociacijos atkreipia dėmesį į tai, kad ruoniai daro vis didesnę žalą smulkiosios priekrantės žvejybos sektoriui ir kad Baltijos jūroje jie ir toliau bus medžiojami išteklių valdymo tikslais. Jos apgailestauja, kad šis vertingas išteklius nueina perniek, nes daugelis sumedžiotų ruonių galiausiai atsiduria sąvartynuose, o medžiotojai netgi turi mokėti už sumedžiotų ruonių sunaikinimą. Medžiotojų asociacijos teigimu, ruonių medžioklė yra kultūros paveldo dalis ir būdas apsaugoti biologinę žuvų išteklių įvairovę. Dabartinė apsauginės medžioklės praktika reglamentuojama griežtomis taisyklėmis, bet tikroji problema yra ta, kad teisėtai sumedžiotų ruonių negalima panaudoti arba parduoti dėl prekybos draudimo. Švedijos medžiotojų asociacijos teigimu, apsauginei medžioklei reikalingos reikšmingos investicijos į žinias ir įrangą, šioje srityje lieka tik nedidelė specialistų grupelė, kurios suinteresuotumas medžiokle sumažėja patenkinus savo asmeninius mėsos ir odos poreikius.

4. Pripažintų įstaigų ataskaitos

Pagal Pagrindinio reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1a dalį kartu su produktais iš ruonių, kuriuos galima pateikti ES rinkai remiantis inuitų ir kitų čiabuvių bendruomenėms taikoma išimtimi, turi būti pateikta pažyma, išduota Europos Komisijos tam tikslui pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1850 (toliau – Įgyvendinimo reglamentas) 3 straipsnį pripažintos įstaigos.

Kol kas Europos Komisija yra pripažinusi tris įstaigas:

- Grenlandijos žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministeriją[13];
- Nunavuto aplinkos departamentą (Kanada)[14];
- Kanados Šiaurės Vakarų teritorijų Vyriausybę[15].

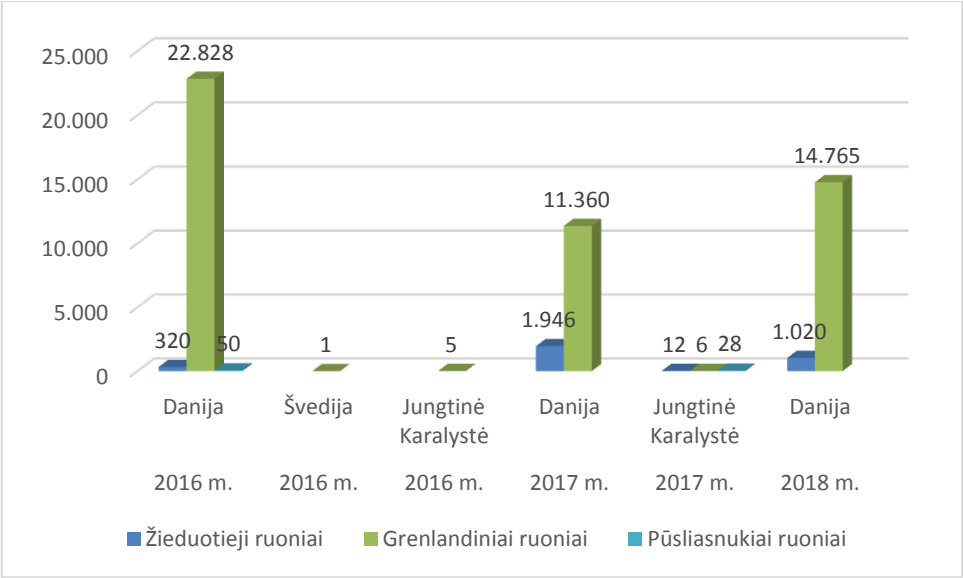
Šios ataskaitos rengimo tikslais pripažintos įstaigos turėjo iki 2019 m. birželio 30 d. atsakyti į internetinį klausimyną. Grenlandijos ir Nunavuto ataskaitinis laikotarpis buvo nuo 2015 m. spalio 26 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d., o Kanados Šiaurės Vakarų teritorijų – nuo 2017 m. vasario 14 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d.

a) Pažymos

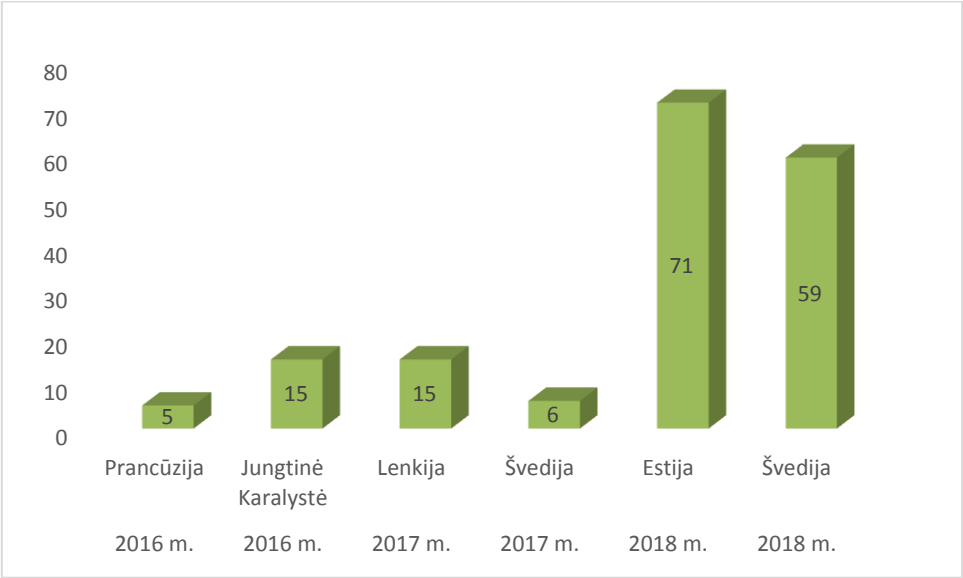
Pripažintos Grenlandijos ir Nunavuto įstaigos per ataskaitinį laikotarpį išdavė gana daug pažymų, skirtų pateikti kartu su jų produktais iš ruonių, kad juos būtų galima pateikti ES rinkai. Tarp šių produktų – išdirbti arba rauginti ruonių kailiai ar oda, produktai, pagaminti iš komerciniais tikslais rauginto ruonių kailio, taip pat aksesuarai, pagaminti naudojant ruonių kailį, pvz., galvos raiščiai, skrybėlės, šlepetės, plaukų smeigės ar piniginės.

Grenlandijos žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministerija išdavė pažymų, skirtų pateikti kartu su produktais, kurie buvo pagaminti iš žieduotųjų, grenlandinių ir pūsliasnukių ruonių ir pateikti ES rinkai Danijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Švedijoje. Toliau pateiktoje lentelėje nurodytas produktų iš tam tikros rūšies ruonių skaičius, šių trijų ES valstybių narių importuotas per trejus ataskaitinio laikotarpio metus.

[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1571662742841&uri=CELEX:32015D1027(02)
[14] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1571662612122&uri=CELEX:32015D1027(01)
[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32017D0265

Nunavuto aplinkos departamentas (Kanada) išdavė pažymų, skirtų pateikti kartu su produktais, kurie buvo pagaminti tik iš žieduotųjų ruonių ir pateikti ES rinkai Estijoje, Jungtinėje Karalystėje, Lenkijoje, Prancūzijoje ir Švedijoje. Toliau pateiktoje lentelėje nurodytas produktų iš žieduotųjų ruonių skaičius, šių ES valstybių narių importuotas per trejus ataskaitinio laikotarpio metus.

Lentelėje nenurodyta, kad 2018 m. Estija taip pat importavo vieną produktą iš grenlandinio ruonio. Kadangi Norvegija į šią ataskaitą neįtraukta, tik informavimo tikslais pažymėtina, kad 2018 m. Nunavuto aplinkos departamentas išdavė pažymų, skirtų pateikti kartu su 377 produktais iš žieduotųjų ruonių ir 23 produktais iš grenlandinių ruonių, numatytais pateikti Norvegijos rinkai.

Kanados Šiaurės Vakarų teritorijų Vyriausybė per dvejų metų ataskaitinį laikotarpį neišdavė nė vienos pažymos, nes neapdoroti ruonių kailiai aukcionuose buvo parduodami tik Kanados vidaus rinkai, o tam kilmės patikrinimas nebūtinas. Pripažintos įstaigos teigimu, ES rinkos ir (arba) paklausos trūkumo priežastis – ES draudimas prekiauti produktais iš ruonių.

Minėtos trys pripažintos įstaigos nurodė tas pačias su pažymomis susijusias problemas.

Pripažintos Grenlandijos įstaigos teigimu, pasienyje neproporcingai ilgai truko bendrovių „Great Greenland Furhouse“ ir „Kopenhagen Fur“ į Jungtinę Karalystę siųstų raugintų ruonenų siuntų muitinis įforminimas. Dėl to kai kurie klientai nebenori pirkti ruonenų, nes negali būti tikri, kad prekes gaus greitai.

Pripažinta Nunavuto įstaiga nurodė keletą su pažymomis susijusių problemų ir pasiteiravo ES, ar jai būtų priimtina:

- jei būtų išduodama viena bendra pažyma dėl daugiau kaip vieno kailio, nes dabar pagal pripažintos Nunavuto įstaigos sistemą pažymos išduodamos tik dėl atskirų kailių. Kai šis klausimas bus išspręstas, Nunavutas norėtų visiškai automatizuoti pažymų išdavimą;

- jei pažyma būtų išduodama Nunavuto amatininkams, kurie patvirtina, kad savo darbe naudoja tik inuitų sumedžiotų ruonių kailius. Pažymėtina, kad vienas produktas gali būti gaminamas iš kelių ruonių kailių, o iš vieno kailio gali būti pagaminami keli produktai. Kai kurie amatininkai perka kailius iš kitų pripažintų įstaigų ir, gamindami galutinius produktus, juos derina su Nunavuto kilmės kailiais. Nunavuto Vyriausybė įsipareigotų stebėti tokius asmenis ir reikalauti atitikties užtikrinimo tikslais užtikrinti atsekamumą;

- jei nebūtų prievolės nurodyti ES valstybės narės, kurios rinkai bus teikiamas produktas, pavadinimo. Tam tikromis aplinkybėmis produktas gali būti įvežamas į ES, paskui išvežamas iš jos, o vėliau vėl įvežamas; be to, tam tikromis aplinkybėmis jis gali būti apdorojamas tam tikroje valstybėje narėje, tačiau pripažinta įstaiga nežino, kur bus pateiktas rinkai galutinis produktas. Dabartinėje pažymos formoje pripažinta įstaiga privalo nurodyti valstybės narės pavadinimą, tačiau šis reikalavimas turėtų būti pakeistas bendra nuoroda, kad vežama į ES;

- jei, be fizinės pažymos, būtų ieškoma kitų būdų įrodyti, kad produktas yra inuitų kilmės, pvz., tai galėtų būti spaudas, kuriuo būtų žymimi tik tie kailiai, kuriuos patikrino ir kuriems pažymą išdavė Nunavuto Vyriausybė, arba tai galėtų būti etiketės su QR kodu ir Nunavuto Vyriausybės iškiliuoju spaudu, kurio beveik neįmanoma suklastoti.

Be to, pripažinta Nunavuto įstaiga norėtų žinoti, ką daryti, kai asmuo įvažiuoja į ES turėdamas ir parduoti, ir naudoti savo reikmėms skirtų produktų iš ruonių kailio.

Pripažintos Šiaurės Vakarų teritorijų įstaigos teigimu, pagrindinė problema yra ta, kad jose dabar naudojama sistema geba patikrinti tik ranka surašytas pažymas, išduotas dėl viso (neapdoroto arba apdoroto) ruonio kailio. Ji nepritaikyta atskiriems produktams, pagamintiems iš vieno ar daugiau ruonių kailių, todėl jiems pažymos turi būti rengiamos ranka. Pažymai įdiegti reikės keisti jų sistemą, o tam reikės lėšų. Visi Nunavute ir Šiaurės Vakarų teritorijose inuitų ir (arba) inuvialuitų sumedžioti ruoniai turėtų būti laikomi atitinkančiais reikalavimus, o tų kailių pažymos turėtų būti išduodamos automatiškai. Pagal patvirtinimo įstaigos taikomą procedūrą tinkamai informuojama apie atitikties užtikrinimo mechanizmus. Už reikalavimų nesilaikymą taikomos sankcijos, bet iki šiol jų neprireikė. Pripažinta Šiaurės Vakarų teritorijų įstaiga apgailestauja, kad ES nėra įsipareigojusi teikti finansinės ar techninės paramos, kuri padėtų praktiškai taikyti išimtį, ir ragina ES skirti tikslinį finansavimą švietimo ir informavimo veiklos projektams, kad inuitams ir inuvialuitams būtų suteikta galimybė jų vystomą ekonominę veiklą propaguoti pirkėjams ir Europos gyventojams.

Pripažintų įstaigų buvo prašoma aprašyti, kaip jos stebėjo atitiktį Pagrindinio reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1 dalies reikalavimams, pagal kuriuos pateikti rinkai produktus iš ruonių leidžiama tik tada, jei jie pagaminti iš ruonių, kuriuos tradiciškai sumedžiojo inuitų ar kitos čiabuvių bendruomenės pragyvenimo tikslais, ir jei deramai atsižvelgta į gyvūnų gerovę.

Grenlandijos teigimu, Žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministerija Komisijai nurodė tebegaliojančią informaciją, pateiktą prieš ją pripažįstant kaip patvirtinimo įstaigą.

Nunavutas patvirtina, kad Nunavute inuitai visada nuo seno tradiciškai medžiojo ruonius ir kad visi ruoniai Nunavute sumedžiojami pragyvenimo tikslais. Toje teritorijoje inuitams neišduodama jokių komercinių licencijų. Nunavuto laukinės gyvūnijos įstatyme numatytas humaniškas elgesys su medžiojamais ruoniais, šio reikalavimo vykdymą užtikrina gamtos apsaugos pareigūnai. Ruonenų kontrolė vykdoma taikant kailių kontrolės sistemą. Nunavuto aplinkos departamentas yra išdavęs pažymų dėl visų sertifikuojamų ruonių kailių ir produktų, kuriems taikoma čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis. Trys pagrindiniai inuitų ir Nunavuto Vyriausybės taikomi ruonių medžioklės principai: 1) tvari medžioklė, užtikrinant išteklių apsaugą nuo perteklinio eikvojimo ir juos valdant taip, kad būtų išsaugota ruonių reikšmė bendroje ekosistemoje; 2) visiškas sunaudojimas: mėsa sunaudojama maistui, kailis – drabužiams, o taukai yra gausus omega-3 rūgščių šaltinis; 3) humaniška medžioklė: su ruoniais turi būti elgiamasi pagarbiai, jų turi būti sumedžiojama tik tiek, kiek reikia, žudoma tiksliai ir greitai.

Šiaurės Vakarų teritorijų teigimu, Šiaurės Vakarų teritorijų Vyriausybė ir Inuvialuitų regioninė organizacija yra vienintelės reikalavimus atitinkančios šiaurės kultūrų ir bendruomenių atstovės. Dar reikia atlikti sektoriaus ir jo galimybių tyrimą.

Nė viena iš pripažintų įstaigų nesusidūrė su jokiais reikalavimų nesilaikymo atvejais. Nunavute veiklą vykdanti nedidelė amatininkų grupė griežtai laikosi patekimo į ES rinką taisyklių. Pripažinta Nunavuto įstaiga savo teritorijoje, taip pat pagrindinėms grupėms už Nunavuto ribų išplatino mokomąją medžiagą, kurioje paaiškinamas pažymų išdavimo procesas ir pateikiami pripažintos įstaigos kontaktiniai duomenys.

Kasmet atliekamas minėtų trijų pripažintų įstaigų auditas. Grenlandijoje šio audito metu tikrinamas ne tik pažymų išdavimo pagal ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką procesas. Nunavute, kilus konkrečių problemų, gali būti atliekamas išsamesnis auditas.

Minėtos trys pripažintos įstaigos reguliariai rengia veiklos ataskaitas. Grenlandijoje tokios ataskaitos rengiamos kasmet. Nunavute ministrui teikiami ketvirčio pranešimai, kuriais informuojama apie visų su ruonių kailių naudojimu susijusių programų, projektų, veiksmų ir iniciatyvų įgyvendinimo būklę. Šiaurės Vakarų teritorijose ministrui reguliariai teikiamos ataskaitos dėl iniciatyvų, susijusių su kailių pramone, taigi jose aptariami produktai iš ruonių, metinė prekybos žaliavomis apimtis ir parama tradiciniams ūkiams. Pripažintų įstaigų nebuvo prašoma pateikti kokių nors tikslesnių duomenų apie šių veiklos ataskaitų turinį.

b) Duomenų tvarkymas

Minėtos trys pripažintos įstaigos naudoja elektroninę pažymose pateiktų duomenų mainų ir registravimo sistemą. Informacijai apie kailių kilmę gauti ir ruonių kailių pažymoms išduoti Nunavutas naudoja kailių kontrolės sistemą.

Nė viena iš pripažintų įstaigų nenurodė jokių problemų, susijusių su asmens duomenų apsauga tvarkant pažymas. Nunavuto teigimu, kailių kontrolės sistema iš dalies yra finansinė sistema, todėl jos turinys yra konfidencialus.

c) Informacijos teikimas etiketėje su QR kodu

Grenlandijos prašymu Komisija sutiko, kad prie produktų iš ruonių būtų tvirtinamos etiketės su QR kodu, padedančios geriau informuoti vartotojus apie inuitams taikomos išimties buvimą ir teisėtumą. Produktus iš ruonių, kurie yra pažymėti šiuo specialiu kodu ir prie kurių yra pridėta tam produktui vienos iš pripažintų įstaigų išduota pažyma, ES rinkai pateikti lengviau. Šis QR kodas nukreipia į tinklalapį, kuriame pateikiama informacija apie ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką.

Tokį QR kodą naudoja Grenlandija ir Nunavutas. Nunavutas jį pateikia ant ruonių kailių, taip pat ant produktų etikečių, kurias naudoja amatininkai ir meistrai. Šiaurės Vakarų teritorijos QR kodo dar nenaudoja, nes jį reikėtų susieti su esama ženklinimo ar produktų žymėjimo prekių ženklais sistema, o tam reikėtų iš dalies pakeisti registruotuosius prekių ženklus, kad prie jų būtų galima pridėti minėtą kodą.

d) Bendras įvertinimas

Pripažintos įstaigos pateikė inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikomos išimties veikimo ir veiksmingumo jų teritorijoje vertinimą.

Grenlandijos žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministerija palankiai vertina ES įsipareigojimą gerbti ir puoselėti čiabuvių teises, įskaitant jų teisę laisvai vykdyti savo ekonominę veiklą. Tačiau ji mano, kad praktiškai ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka daro neigiamą poveikį inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms. Ministerijos nuomone, būtina gerinti Sąjungos piliečių supratimą ir informuotumą apie prekybos produktais iš inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių sumedžiotų ruonių teisėtumą ir taip atkurti vartotojų pasitikėjimą Grenlandijos kilmės produktais iš ruonių.

Nunavuto Vyriausybės teigimu, inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikoma išimtis veikia tinkamai. Tačiau, derinant su ES, reikėtų išspręsti kai kuriuos su pažymų išdavimu susijusius praktinius klausimus. Nunavutas norėtų, kad dėl konkretaus kailio išduotą pažymą būtų leidžiama naudoti visiems iš jo pagamintiems produktams. Jis taip pat norėtų, kad, siekiant sumažinti informacijos, kurią turi pateikti gamintojas, kiekį (pvz., nereikalauti informacijos apie šalį, kurios rinkai ketinama pateikti produktą), pati pažyma būtų supaprastinta, o gal netgi sumažinta iki nedidelių etikečių su QR kodu. Išsprendus pirmiau minėtas problemas, išimtis galėtų veiksmingai padėti inuitų gamintojams iš Nunavuto patekti į ES rinką. Dėl sertifikavimo reikalavimų inuitų gamintojai ir ES pirkėjai patiria nepagrįstą naštą, mažėja jų motyvacija. Nunavutas norėtų gauti ES paramą ES gamintojų, muziejų ir mažmenininkų informavimo apie taikomą išimtį ir jos veikimą veiklai vykdyti. Nunavutas nori padėti ES užtikrinti, kad čiabuvių teises, taip pat apsirūpinimo maistu savarankiškumo ir skurdo mažinimo tikslus būtų įmanoma įgyvendinti pagal priimtus teisės aktus.

Šiaurės Vakarų teritorijų Vyriausybės teigimu, tiesioginė išimties nauda labai nedidelė. Pažymų išdavimo išlaidos viršytų produktų iš ruonių, kuriuos pagal sistemą numatyta kontroliuoti ir sertifikuoti, kaip reikalaujama ES reglamente, vertę, todėl tas išlaidas tektų padengti patiems inuvialuitams ir (arba) inuitams. Inuitams taikomos išimties poveikis būtų gerokai didesnis, jei ES sutiktų, kad visi Šiaurės Vakarų teritorijose inuvialuitų sumedžioti

ruoniai būtų laikomi atitinkančiais reikalavimus ir sertifikuojami automatiškai. Konsultuojantis su ES, galėtų būti sukurta kailių identifikavimo ir produktų etikečių išdavimo sistema. Priešingu atveju reikėtų išorinio finansavimo, kad būtų galima sukurti ir prižiūrėti ES reglamento reikalavimus atitinkančią sistemą, kuri inuitams suteiktų galimybę veiksmingai patekti į ES rinką. Produktų ir žaliavų iš ruonių vidaus ir vietos rinka tebėra stipri, tačiau eksporto rinka maža arba jos apskritai nėra. Pragyvenimo tikslais vykdomos medžioklės lygis bėgant metams išliko gana pastovus, tačiau nuo 2000 m., sumažėjus paklausai ir faktiškai parduodamam kiekiui, pastebimai mažėjo. 2009 m. Šiaurės Vakarų teritorijų Vyriausybė parengė programą, kuria siekta sumažinti ES draudimo prekiauti produktais iš ruonių poveikį – stabilizuoti kainas, siekiant paremti tradicinį ūkį. Per pastaruosius 10 metų tik 16 proc. ruonių kailių buvo parduota ne Kanadoje, dėl to negauta 140 000 Kanados dolerių potencialių pajamų.

Pripažintos įstaigos įvertino Reglamento dėl prekybos produktais iš ruonių poveikį inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi jų teritorijoje.

Grenlandijoje ruonių medžioklė ir prekyba produktais iš ruonių turi didelę reikšmę inuitų bendruomenių socialiniam bei ekonominiam gyvenimui ir kultūrai. ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos įgyvendinimas padarė didžiulę įtaką ruonių medžioklei, visų pirma atokiose ir izoliuotose šiaurinėse ir rytinėse Grenlandijos vietovėse. Palyginti su 2005–2008 m. laikotarpiu, t. y. laikotarpiu iki ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos įsigaliojimo, 2014–2017 m. laikotarpiu Grenlandijoje sumedžiotų ruonių skaičius sumažėjo 35 proc. 2015–2018 m. kailių ir odų raugyklai „Great Greenland A/S“ parduotas ruonenų skaičius sumažėjo 66 proc., per tą patį laikotarpį tarptautinėje rinkoje parduotas ruonenų skaičius – 54 proc. (daugiausia – 92 proc. – jis sumažėjo 2010 m.), o nacionalinėje rinkoje parduotas ruonenų skaičius – 38 proc. Tačiau privačiam naudojimui pasiliktų ruonenų skaičius 2005–2008 m. ir 2014–2017 m. laikotarpiais išliko toks pat. Žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministerija abejoja produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos loginiu pagrįstumu ir pažymi, kad tvari ruonių medžioklė, visapusiškai paisant gyvūnų gerovės, būtų buvusi įmanoma ir be jos. Ministerijai susirūpinimą kelia tai, kad nebuvo atlikta jokio išankstinio vertinimo, kuriame, be kita ko, būtų įvertintas juntamas dabartinių Sąjungos piliečių susirūpinimas, kaip pagrindas, kuriuo remiantis priimtas Reglamentas, taip pat įvertinti galimi alternatyvūs, mažiau prekybą ribojantys galimų problemų sprendimo būdai. Be to, ministerijai susirūpinimą kelia tai, kad ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka – net ir su inuitams taikoma išimtimi – neatitinka mėlynosios ekonomikos idėjos, kurią ES remia visais tausaus gyvųjų išteklių naudojimo aspektais, išskyrus susijusius su ruonių rūšimis.

Nunavuto ir Šiaurės Vakarų teritorijose visus metus trunkanti medžioklė, produktų iš ruonių vartojimas, kūrimas ir pardavimas nuo seno yra inuitų bendruomenės kultūros raiškos ir ekonominio pragyvenimo dalis. Šiandien ruoniai inuitams yra svarbūs kaip apsirūpinimo maistu saugumo ir pajamų garantas teritorijoje, kur maisto kainos parduotuvėse yra didžiausios, o galimybių įsidarbinti – mažai. Ruonių medžioklė inuitams suteikia galimybę išsaugoti ryšius su savo kraštu ir perduoti tradicines žinias bei įgūdžius jaunesnėms kartoms. Nunavuto ir Šiaurės Vakarų teritorijų vyriausybės, bendradarbiaudamos su amatininkais ir meno bei amatų asociacijomis, skatina tvarios, tradicinės ir šiuolaikiškos ekonomikos vystymą jų teritorijoje ir siekia užtikrinti vienodą vyrų ir moterų ekonominę nepriklausomybę. Inuitų moterys savo produktus iš ruonių daugiausia parduoda vietoje, savo bendruomenėje, ir jų neeksportuoja į ES, nors šie produktai visiškai atitinka Reglamento reikalavimus. Pagrindinės tokios praktikos priežastys yra baimė pažeisti ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką, dėl paties draudimo susidariusios kliūtys prekybai (prarastas pirkėjų susidomėjimas, ryšių su galimais pirkėjais nebuvimas), tarptautinės prekybos patirties neturėjimas ir

neaiškumai, susiję su kailių sertifikavimu ir produktais iš sertifikuotų kailių. Nunavuto teigimu, kol kas Reglamentas nepadarė teigiamo poveikio inuitų socialiniam ir ekonominiam vystymuisi. ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka atveria galimybių, tačiau yra vertinama kaip itin griežta priemonė. Nunavuto Vyriausybė kviečia ES susitikti su pripažintomis įstaigomis ir kitais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais ir aptarti, kaip geriau užtikrinti Reglamento reikalavimų praktinį taikymą, kad šiame kintančiame pasaulyje išimties teikiama nauda inuitams būtų kuo didesnė.

Šiaurės Vakarų teritorijos vis dar kuria tinkamą administravimo aplinką, kuri padėtų laikytis su išimtimi susijusių reikalavimų. Pirmas svarbus žingsnis – išsiaiškinti vietos pajėgumus, galimas rinkas ir (arba) produktų paklausą – atidėtas neribotam laikui. Tikėtasi, kad remiantis darbo, atlikto rengiantis galimybių tyrimui, rezultatais bus galima pagrįsti sprendimus dėl strateginių investicijų sektoriuje ir paskatinti tinkamą bei tvarų sektoriaus vystymąsi, tačiau šį darbą dar reikia atlikti. 2019 m. kovo mėn. surengtas skatinamasis renginys padėjo išsiaiškinti kai kurias naujas vietos gyventojų ir laikinai atvykstančių gyventi asmenų galimybes rinkoje. Šiaurės Vakarų teritorijos palankiai vertina tai, kad ES inuitus pripažįsta kaip kultūrinę reikšmę turinčią atskirą bendruomenę ir kad ES pripažįsta būtinybę vienodai apsaugoti ir arktinę aplinką, ir inuitų gyvavimą. Tačiau, jų teigimu, ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka sunaikino ES produktų iš ruonių rinką ir padarė didelį neigiamą poveikį vietos inuitų ir inuvialuitų ekonomikai. Šiaurės Vakarų teritorijų Vyriausybė ragina ES spręsti prekybos produktais iš ruonių draudimo klausimą viešame forume ir paskelbti oficialų pranešimą, kuriame būtų patvirtinta inuitams taikoma išimtis ir pateiktas iki šiol pripažintų jurisdikciją turinčių subjektų sąrašas. Minėtas forumas turėtų didinti žinomumą apie tai, kad inuitai turi teisę parduoti neapdorotus arba apdorotus produktus iš ruonių Europos Sąjungoje, o ES piliečiai gali teisėtai disponuoti sertifikuotomis prekėmis ir vykdyti didmeninę ar mažmeninę prekybą jomis.

Pripažintų įstaigų taip pat buvo prašoma įvertinti Reglamento poveikį ruoniams jų teritorijoje. Grenlandijos žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministerija nori pabrėžti, kad prekyba produktais iš ruonių yra teisėta ir tvari veikla, kuri neturėtų būti varžoma ar smerkiama, ir kad inuitai ar kitos čiabuvių bendruomenės rūpinasi gyvūnų gerove. Nunavuto ir Šiaurės Vakarų teritorijų teigimu, Reglamentas nepadarė jokio poveikio ruonių populiacijoms, o sumedžiojamas kiekis dėl išimties nepadidėjo. Medžioklė vykdyta ir tebevykdoma vadovaujantis medžioklės taisyklėmis ir inuitų vertybėmis. Šiaurės Vakarų teritorijose inuvialuitų ir inuitų medžiotojai nuo seno medžiojo ruonius pragyvenimo tikslais, taikydami tradicinius humaniškus būdus. Ruoniai ir toliau tvariai medžiojami kaip sveikas ir įperkamas baltymų ir žinduolių taukų, kuriuose yra omega-3, šaltinis. Ruonių kailiai naudojami buityje, jie taip pat yra vertingas pajamų šaltinis.

5. Išvados

Kaip jau minėta, ši ataskaita parengta remiantis iš visų ES valstybių narių, išskyrus keturias (Graikiją, Liuksemburgą, Maltą ir Prancūziją), gauta informacija, taip pat ataskaitomis, kurias pateikė trys pripažintos ataskaitas teikiančių valstybių įstaigos.

a) ES valstybių narių vykdoma įgyvendinimo veikla

Nors, remiantis pripažintų Grenlandijos ir Nunavuto įstaigų pateiktais statistiniais duomenimis, produktus iš ruonių, kuriems taikoma inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis, importavo kelios ES valstybės narės, tokių produktų importą ataskaitoje nurodė tik Danija.

Daugelio valstybių narių teritorijose ruonių populiacijų nėra. Šiaurinėse ES valstybėse narėse (Danijoje, Suomijoje ir Švedijoje) ir Estijoje didėjančios ruonių populiacijos jau kelia problemų žvejams. Laikoma, kad ruoniai daro didelę žalą vietos žvejybai, suėda laimikį, sunaikina žvejybos įrankius, o žuvų išteklius užkrečia parazitais.

Minėtos keturios valstybės narės leidžia medžioti ruonius jūrų išteklių valdymo tikslais, jei laikomasi griežtų taisyklių dėl medžioklės kvotų, sezono ir plotų, medžiotojų mokymo, gyvūnų gerovės, taikomo žudymo būdo, šautuvų ir šaudmenų rūšies. Jos apgailestauja, kad buvo panaikinta ES reglamente dėl prekybos produktais iš ruonių buvusi išimtis, susijusi su jūrų išteklių valdymu, ir dėl to medžiotojams tapo nelegalu atitinkamus produktus iš ruonių pateikti ES rinkai. Jų nuomone, dėl to, kad produktai iš ruonių gali būti naudojami tik pačių medžiotojų asmeninėms reikmėms, nebėra paskatos medžioti, o tokios medžioklės išlaidos tampa didesnės už naudą, kurią galima gauti iš medžioklės. Jos taip pat tvirtina, kad nėra galimybės visiškai sunaudoti visų sumedžiotų ruonių dalių ir kad skerdenų išmetimas į sąvartynus prieštarauja tausaus išteklių naudojimo principui. Švedijos teigimu, ruoniai turėtų būti vertinami kaip išteklius, o medžioklės turizmo ir prekybos produktais iš ruonių ekonominę vertę reikėtų analizuoti ją palyginant su nacionalinės teisės aktuose numatyto žalos, kurią ruoniai padaro žvejams, atlyginimo išlaidomis. Minėtos keturios valstybės narės tvirtina, kad prekyba produktais iš ruonių niekada nebuvo stambus sektorius su didele ekonomine apyvarta, tačiau pakrantės rajonuose prekyba gali būti vienas iš pajamų šaltinių ir padėti puoselėti kultūros vertybes. Jos prašo vietos bendruomenėms kaip amatą leisti bent smulkiąją prekybą, kad būtų galima susigrąžinti medžioklės išlaidas ir kitiems parodyti šių bendruomenių kūrybingumą bei tradicijas.

Šiose keturiose valstybėse narėse ruonių populiacijos yra atidžiai stebimos, o tas nedidelis ruonių, dėl kurių ataskaitiniu laikotarpiu taikyta reguliavimo tvarka, skaičius iš esmės neturėjo reikšmingos įtakos didėjančių pilkųjų, žieduotųjų ir paprastųjų ruonių populiacijų dydžiui ir jų išsaugojimo būklei. Šių keturių valstybių teigimu, ruonių medžioklė, vykdoma siekiant užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą, visapusiškai paisant gyvūnų gerovės ir sunaudojant visas sumedžioto gyvūno dalis, o ne jas išmetant, neturėtų kelti moralinio visuomenės susirūpinimo. Pavyzdžiui, remiantis neseniai atliktos apklausos rezultatais, 50 proc. Suomijos gyventojų požiūris į smulkiąją prekybą produktais iš ruonių yra teigiamas.

b) Pripažintų įstaigų vykdoma įgyvendinimo veikla

Pripažintos įstaigos palankiai vertina ES įsipareigojimą gerbti ir puoselėti čiabuvių teises, įskaitant teisę laisvai vykdyti savo ekonominę veiklą, ir nori padėti ES užtikrinti, kad šias teises, taip pat apsirūpinimo maistu savarankiškumo ir skurdo mažinimo tikslus būtų įmanoma įgyvendinti pagal priimtus teisės aktus.

Tačiau, jų teigimu, ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka daro neigiamą poveikį inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms, o dėl sertifikavimo reikalavimų inuitų gamintojai ir ES pirkėjai patiria nepagrįstą naštą, mažėja jų motyvacija. Grenlandija pabrėžia, kad prekyba produktais iš ruonių yra teisėta ir tvari veikla, kuri neturėtų būti varžoma ar smerkiama, ir kad inuitai ar kitos čiabuvių bendruomenės rūpinasi gyvūnų gerove. Šiaurės Vakarų teritorijos vis dar kuria tinkamą administravimo aplinką, kuri padėtų laikytis su išimtimi susijusių reikalavimų, tačiau, jų nuomone, ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka sunaikino ES produktų iš ruonių rinką, o inuitams taikomos išimties poveikis būtų gerokai didesnis, jei ES sutiktų, kad visi Šiaurės Vakarų teritorijose inuitų ir inuvialuitų sumedžioti ruoniai būtų laikomi atitinkančiais reikalavimus ir sertifikuojami automatiškai. Grenlandijos teigimu, taikyti mažiau prekybą ribojančius juntamo Sąjungos piliečių susirūpinimo mažinimo būdus ir užtikrinti tvarią ruonių medžioklę visapusiškai paisant gyvūnų gerovės būtų buvę galima ir nesant ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos. Palyginti su laikotarpiu iki ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos įsigaliojimo, 2014–2017 m. laikotarpiu Grenlandijoje labai sumažėjo sumedžiotų ruonių ir vidaus arba tarptautinėse rinkose parduotų ruonenų skaičius.

Nunavute ir Šiaurės Vakarų teritorijose Reglamentas nepadarė jokio poveikio ruonių populiacijoms, sumedžiojamas kiekis dėl išimties nepadidėjo, o medžioklė ir toliau vykdoma vadovaujantis medžioklės taisyklėmis ir inuitų vertybėmis. Šiaurės Vakarų teritorijose inuvialuitų ir inuitų medžiotojai pragyvenimo tikslais ir toliau tvariai medžioja ruonius kaip sveiką ir įperkamą maisto šaltinį ir vertingą pajamų šaltinį, taikydami tradicinius humaniškus būdus.

Grenlandija ragina ES gerinti Sąjungos piliečių supratimą ir informuotumą apie prekybos produktais iš inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių sumedžiotų ruonių teisėtumą ir taip atkurti vartotojų pasitikėjimą. Nunavutas kviečia ES susitikti su pripažintomis įstaigomis bei kitais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais ir aptarti, kaip geriau užtikrinti Reglamento reikalavimų praktinį taikymą, kad šiame kintančiame pasaulyje išimties teikiama nauda inuitams būtų kuo didesnė. Šiaurės Vakarų teritorijos ragina ES spręsti prekybos produktais iš ruonių draudimo klausimą viešame forume ir paskelbti oficialų pranešimą, kuriame būtų pripažįstama inuitams taikoma išimtis, inuitų teisė parduoti ES produktus iš ruonių ir ES piliečių teisė teisėtai disponuoti sertifikuotais produktais iš ruonių.

6. Tolesni veiksmai

Atsižvelgdama į minėtų keturių ES valstybių narių, kurioms turi įtakos didėjanti ruonių populiacija, ir trijų pripažintų įstaigų iškeltus klausimus ir nurodytas problemas, 2020 m. Europos Komisija surengs specialų iš ES valstybių narių atstovų sudarytos kompetentingų CITES valdymo institucijų ekspertų grupės posėdį, specialiai skirtą prekybai produktais iš ruonių, ir pakvies pripažintas įstaigas dalyvauti tame posėdyje, kiek tai susiję su joms svarbiais darbotvarkės klausimais.